

אחרי חי"ז שיחה ג'

עיקר הוידוי הוא מכאן ולהבא, ולכן עיקר הוידוי הוא "חטאתי" שאינו מדגיש את גודל החטא, כי העיקר הוא מכאן ולהבא ולא החרטה על העבר שנעשה על ידי ההדגשה דחומר החטא. והנה, מבואר בקבלה שד' חילוקי כפרה הם נגד ד' עולמות. וראב"ע מונה רק ג', שאינו מונה את אצ"י או את עשי'.

בנוגע לוידוי, מבואר בשולחן ערוך ש"אנחנו חטאנו" הוא עיקר הוידוי. ולכאורה "חטאנו" קאי על השוגג, ו"עוינו פשענו" הם "זדונות ומרדים" (לפי חכמים) ואם כן איך שייך שוידוי על שוגג יהיה כפרה גם על הזדונות?

והנה לשלימות הוידוי צריך לומר "חטאתי עויתי פשעתי".

והביאור בזה בהקדים: "שאל ר' מתיא בן חרש את רבי אלעזר בן עזריה ברומי שמעת ארבעה חלוקי כפרה שהיה ר' ישמעאל דורש, אמר שלושה הן ותשובה עם כל אחד כו". ולפי אדמו"ר הזקן באגרת התשובה משמע ש"שלושה" ולא ארבעה שולל את חילול ה', ששלימות הכפרה דחילול ה' הוא במיתה.

והביאור בכל זה: לפי אדמו"ר הזקן עיקר התשובה הוא עזיבת החטא בלבד, שהוא ההחלטה מכאן ולהבא, משא"כ החרטה ובקשת מחילה אינם חלק מעצם התשובה אלא הוא המבוקש דתשובה שאינה מעכבת את התשובה.

והנה, כמו שכל המצוות הם דוקא לנשמות בגופים, כך עצם מצות התשובה שייך לנשמה בגוף דוקא, ולכן אין אדמו"ר הזקן מביא את חילול ה' כי שלימות הכפרה הוא לאחר מיתה ולכן אינו שייך למצוות התשובה.

והנה, על דרך זה הוא בנוגע לוידוי שעיקר הוידוי הוא מכאן ולהבא, ולכן עיקר הוידוי הוא "חטאתי" שאינו מדגיש את גודל החטא, כי העיקר הוא מכאן ולהבא ולא החרטה על העבר שנעשה על ידי ההדגשה דחומר החטא. ודוקא לשלימות הוידוי שענינה הוא לכפר על העבר, צריך לומר "עויתי פשעתי" כדי שהחרטה על העבר תהיה בשלימות.

הביאור על פי קבלה וחסידות: בענין ג' ד' (חילוקי כפרה), ישנם ג' כלים וד' אורות, שבי"ע הוא כלים ואצילות הוא אורות.

והנה, מבואר בקבלה שד' חילוקי כפרה הם נגד ד' עולמות, מצות עשה – הוא כנגד עולם העשיה, וחילול ה' – כנגד עולם האצילות. ולכן רבי אלעזר בן עזריה אינו מונה בחי' אצילות כי אינו מונה את הכפרה לנשמה בלי גוף – אורות בלי כלים.

והנה ישנה ביאור הפכי שג' הוא אורות (אצילות בריאה יצירה) וד' קאי על כלים (עשיה) וזה מתאים לפי הירושלמי שמונה חילול ה' בכלל ג' חילוקי כפרה ואינו מונה את התשובה על מצות עשה.

והנה כל הפירושים באותו ענין שייכים זה לזה, והביאור: אצילות קשור עם עשיה – כהפירוש "אף עשיתיו", ש"אף" מרמז על בחינת אצילות שנמשך דוקא על ידי העבודה בעולם העשיה. וכנ"ל, שעיקר ענין התשובה הוא דוקא לנשמה בגוף.